

ST. OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 21/22

87. ÅRGANG
15. NOVEMBER

1975

NORGE I ROM (SIDE 315)

FELLESSKA

Biskop John W. Grans preken - Allehelgen 1975

Når apostelen Johannes i sitt første brev utbryter: «Når verden ikke kjenner oss, er det fordi den aldri har kjent Gud», mon vi ikke med like stor rett kunne si: Når verden ikke kjenner Gud, så er det nettopp fordi den kjenner oss. Den kjenner oss og spør: hva er det dere kristne har som vi ikke har? Vi kjenner svaret, selvfølgelig gjør vi det. Men verden fortsetter å spørre og vi later som om vi ikke er klar over den dypere grunn for og det utfordrende i dette spørsmål. For her ligger det jeg ville kalle vårt sykdomsbilde latent: misforholdet mellom det vi sier og det vi er, mellom teori og praksis. Ord som «medmenneskelighet», «tjenende kirke», «de fattiges kirke» er i alles munn — fra ytterste høyre til ytterste venstre — for å si det slik. Men de har liten virkning, endrer ikke på noe. De virker i høyden som et ideologisk overbygg på en uforandret praksis. Disse ordene vi bruker synes å regne med at verden skulle bli bedre gjennom dem. Ja, i kraft av dem mener vi å stå for den riktige holdning til tidens og evighetens problemer. For et par år siden stod Helder Camara blant oss. Vi solte oss i hans verdensry, i den respekt det står av ham og hans innsats. Han er jo én av oss! Men fikk det konsekvenser at han var her og lot seg bruke av oss? Hver av oss må besvare dette og beslektede spørsmål for seg selv. Jeg kan ikke svare for alle. Men jeg føler at den invitt som ligger i dagens ihukommelse stort sett risikerer å bli nok et slag i luften. Et tapt slag i luften. For nøkkelordet her er hellighet, og hvor er den å finne?

Johannes sier i epistelen også dette: «Enhver som har et slikt håp til ham, renser (dvs. helliger) seg selv.» (3, 3.) *Enhver!* Hvilket vil si at hellighet er for oss alle. Tror vi det? Jeg tror ikke det. Jeg tror dernest at de allerfleste av oss behendig henleder vår oppmerksomhet på noe annet og mindre farlig. For hellighet er farlig. Som Camara er farlig, som Moder Teresa er farlig, som Frans av Assisi var farlig. Ordet «hellig» har noe med hel — i betydningen udelt — å gjøre.

Hellige mennesker er helt og holdent det de er: vilige til å ta de ytterste konsekvenser av sin overbevisning. Når dét som skulle være det normale for alle Kristi disipler nu og da virkelig gjøres i et menneske, blir vi nærmest overveldet, sogar kanskje skremt. Hvorfor? Fordi vi blir vidner til en lidenskap, ute av stand til å skjønne at noe slikt kan være et menneskes permanente grunnholdning. Lidenskap, ja! Noe så unordisk! Har vi ikke av erfaring lært at livet bare lar seg leve på et underlag av rimelige kompromisser? Det er vår vei, hele vår sivilisasjons vei. Vår lille gode vilje rekker ikke svært langt. Når en eller annen står frem ubøyeelig i kraft av en dyp overbevisning, værder vi en utfordring, blir brydd og søker en anledning til å beskjeftige oss med noe mindre krevende og skjebnesvangert.

Idag feirer vi «Felleskapets Dag». Vi værder dermed en slik utfordring til å kaste søkelyset på vårt *eget* forhold, altså ikke til de som bor i den tredje verden, eller hvor det nu er disse mennesker bor som er så anderledes enn oss selv og på hvilkes vegne vi stadig føler indignasjon på grunn av den behandling de utsettes for; nei, søkelyset på vårt eget forhold til dem vi med et så vakkert ord kaller «våre gjester». Det har i den senere tid, ikke minst i Dagbladet, kommet frem adskillig som er, eller skulle være, en øyenåpner og en utfordring nettopp til vår medmenneskelighet, vår hjelpsomhet, men først og fremst på vår evne til å forstå. For jeg tror det hos oss altfor ofte skorter på forstand og menneskelig varme. Mot denne usynlige mur av uforstand og kulde hutrer og fryser våre såkalte gjester, ikke bare en stund inntil de er integrert, nei: hele den tiden de er her.

Den katolske kirke, som har satt helligheten i høysetet og idag feirer den med ettertrykk over hele verden, er (eller atter en gang: skulle være) et stort fellesskap. Dette er vårt særmerke: overalt der Den katolske kirke har til huse, er dette fellesskap i det minste en åndelig realitet. Vi våger med Kirken å kalle det «de helliges samfunn», eller i en mere moderne vending: Guds Folk. Hvorledes opplever så de mange katolske kristne som er kommet til oss, for bare å ta dem, dette fellesskap i praksis? De opplever det oftest på to må-

PETS DAG

ter: som en velkomst på det kirkelige plan, (det skulle også bare mangle), men tillike som et «noli me tangere» på det menneskelige. I kirken: ja, i vår engere krets: nei.

Kjære katolske kristne, vi kan og må gjøre bedre enn dette, selv om bildet ikke er fullt så dystert som antydnet. Der finnes både menigheter, grupper og enkeltkristne som har gått inn for en forbrødring som så har vist seg å være til begge parters glede og utbytte. For våre utenlandske venner er ingenlunde bare mottakere når slike kontakter kommer istand. En berikelse både på det menneskelige og det religiøse plan blir da oss norske til del. Det er ikke å vente at våre utenlandske venner skal bli integrert hos oss i den forstand at vi helst ikke merker at de er utlendinger. Hvilken himmelropende anmasselse ligger det ikke i en slik tanke! Vi skal langt heller si: «Min venn, forbli den du er. Som katolsk kristen fra en annen kulturkrets viser du meg nye fasetter, nye rikdommer, i min kirke.»

Vi tilhører dette overnasjonale fellesskap som er Kristi Kirke, nærværende, levende, lidende, ekspanderende på alle fem kontinenter. Guds Folk bestående av utallige folkeslag, raser og tungemål, allikevel ett i kraft av den felles Frelser, den felles forjettelse, helt naturlig seende hen til den felles overhyrde i Rom, som i dette Hellige År har gjort de to begreper fornyelse og forsoning til nøkkelord for oss. Det Hellige År er iferd med å klinge ut. Var det ikke en konstruktiv tanke om vi på fallrepet kunne gjøre en kraftanstrengelse for å heve oss ut over den reserverthet, den angst for det fremmede og uvante som kjennetegner oss nordboer og slutte opp om de tiltak som allerede finnes, f. eks. i Bergen der den meget aktive U-landsgruppe, som den kaller seg, skal ha en fest sammen med menighetens unge på fredag førstkommende. Eller, hvor slike tiltak ikke finnes, bruke vår fantasi på å skape noe nytt, eller helt enkelt invitere våre katolske venner til våre hjem.

Så vil både Allehelgensfesten, Fellesskapets Dag og Det Hellige År avstedkomme en syntese av positiv rekkevidde.

Så vil vi i all enkelhet leve opp til det utbrudd Johannes kommer med, atter en gang i dagens lesning: «Se, hvilken kjærlighet Faderen har vist: Vi får kalles Guds barn — ja, vi er det!»

Vi er det, *alle sammen*.

Forsidebildet:

Norge i Rom

Medio oktober var OKB godt representert i Rom. Biskopene Gran og Verschuren representerte den Nordiske Bispekonferanse under et nesten fem-dager langt symposium arrangert av CCEE som er en fellesorganisasjon for de europeiske bispekonferanser. 75 biskoper fra nær sagt alle Europas konferanseområder, også fra flere land bak jernteppet, hadde satt seg stevne i Rom for uformelt og ukontrollert å drøfte temaet «Biskopene i troens tjeneste».

I Propagandakongregasjonens regi ble der i Domus Pacis avholdt en verdenskongress for kateketer, der Pater Jo Neve, kapellan i St. Olav kirke, Oslo, deltok som eneste skandinav. Pateren fikk ved denne anledning tildelt medaljen «Pro Ecclesia et Pontifice». På bildet får han medaljen av Paven under en høytidelighet på Petersplassen.

Formannen for Legmannsrådet, dr. ing. Hans Christensen, deltok som eneste skandinav i «Verdens-konsultasjonen om legmannsapostolatet» arrangert av Consilium de Laicis.

Pastor Harald Taxt var reiseleder for et tyvetalls religionslærere i den høyere skole arrangert av Norsk Lektorlag, der deltagerne bl. a. besøkte flere romerske kongregasjoner og fikk et vell av praktiske informasjon om de administrative sider ved Kirken.

Samtidig med alt dette fant den svenske pilgrimsferd for Det Hellige År sted med biskop Taylor i spissen.

Den 15. november,

*Biskop Wember
er 75 år*

Biskop Johannes Wember, Apostolisk Vikar i Nord-Norge fyller 75 år den 15. november.

Gratulasjon og hilsener til Storgaten 94 i Tromsø.

Red.

!

Vi henstiller til de av våre abonnenter som **ennå ikke** har betalt kontingenten for 1975, om vennligst å betale den snarest!

OBS. Nytt postgironr.: 204 64 80.

Vil
De
høre
en
katolsk
mening?

■
Så les
St. Olav
hver
14. dag

REDAKSJONELT:

KAREN ANNS

I den lille amerikanske byen Den-ville på østkysten har et katolsk ektepar, Julia og Joseph Quinlan, de siste månedene kjempet med et problem som får mange av våre private vanskeligheter til å virke små. I de siste seks månedene har deres 21 år gamle datter, Karen Ann, ligget bevisstløs i en sykehusseng med store uheldredelige hjerneskader, hun puster ved at luft presses inn i henne døgnet rundt gjennom en åpning i halsen, hun tilføres næringsstoffer intravenøst i armene og i nesen. Le-

gene sier at hun aldri vil kunne tenke, føle eller våkne igjen, men ved hjelp av åndedrettsmaskinen kan hun antagelig ligge slik i mange år.

Karen Ann var en frisk, livlig pike inntil hun i april i år falt om. Hun hadde vært i et selskap med noen jevnaldrende, hadde drukket to drinker — og øyensynlig tatt noen tabletter. Hun kastet opp, besvimte og gled inn i den tilstand hun nå eksisterer i, med lukkede øyne og huden etter hvert spent stramt over ansiktet.

Julia og Joseph Quinlan har be-

RETT TIL Å DØ

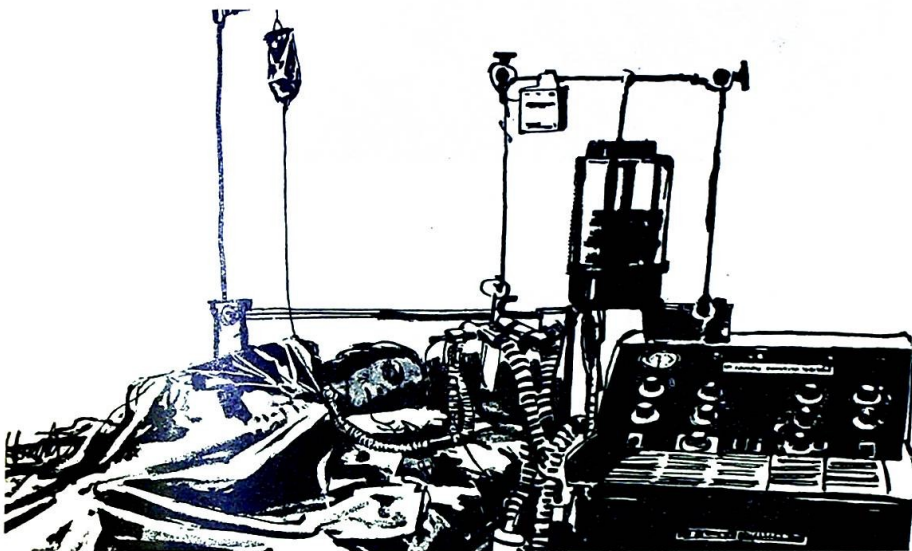

En
klønn

stemt seg, de ønsker at maskinen blir slått av, de ønsker ikke at deres datter holdes kunstig i live når alle håp om en bedring er ute. Faren sier: «Jeg ønsker ikke at hun skal dø. Jeg vil bare overgi henne til Vår Herre. Hvis hun skal få leve på en naturlig måte, så vil hun leve. Hvis Han vil

i live hvis alle håp om at det kan vende tilbake til et menneskeverdig liv er ute.

I Karen Anns tilfelle blir det også igjen tydelig at vi trenger en ny definisjon av selve dødsbegrepet. Karen Ann er hjernedød, hjernen kan ikke fungere mer. Bare en maskin kan

at hun skal dø, så kommer hun til å dø.»

Da disse linjer ble skrevet for ST. OLAV, var det imidlertid ennå ikke noe nytt om hvorvidt legene gir sitt samtykke til at maskinen koples fra. Legene er blant annet redde for å komme i konflikt med lovgivningen — og lovgivningen er usikker i denne saken. Man er skremt av det som skjedde i Hitler-Tyskland, med rette. Barmhjertighetsdrap er et hardt og stygt ord. Selvfølgelig. Men her dreier det seg om andre ting.

Den katolske holdning til denne saken er, såvidt undertegnede forstår, ganske klar. Ekteparet Quinlan har også fått tydelig støtte for sin beslutning av prestene i det sogn de tilhører i Amerika. Man kan peke på en uttalelse av Pius XII som klart sier at det ikke er en moralsk forpliktelse å holde et menneske kunstig

få henne til å puste, bare ved hjelp av ledninger og rør kan man få næring i hennes legeme.

Det er dette liv som Julia og Joseph Quinlan ønsker en slutt på, det er viktigere for dem at deres datter får lov til å dø enn at hun får lov til å leve på denne uverdige måten.

Som katolikker er både ekteparet Quinlan og vi andre engasjert i våre dager i kampen for retten til å leve, blant annet i abortdebatten.

Er det noen få tilfeller hvor vi også må forsvare et menneskes rett til å dø?

A. R.

*

Bildene:

Til v. foreldrene Julia og Joseph Quinlan, over en amerikansk tegning av den unge Karen Ann.

Det er nok av alvorlige ting å snakke om og skrive om, ingen tvil om det. Derfor er det ganske skjønt bare å fortelle noen små historier som ikke betyr noe og som ingen behøver å bekymre seg over.

Først noe jeg nylig hørte et eller annet sted, i et fjernsynsprogram, på tunnelbanen, hjemme — jeg husker ikke lenger:

To isbjørner gikk i Sahara for første gang.

Det var sand over alt, masser av sand. Så sier den ene isbjørnen til den andre: — Her må det ha vært glatt.

Jeg vet ikke hva det kan være, men historien om isbjørnene fikk meg til å tenke på vinteren og glatte veier og mere sand.

Mørke og sot liksom. Forurensninger og slikt.

Det er en annen historie om et ektepar som hadde et pent hus ved en romantisk liten sjø. Men vannet, var det helt klart?

Mannen sendte til slutt inn en prøve av vannet til et bakteriologisk institutt. Og etter en stund kom svaret:

Dessverre, hesten Deres lider av sukkersyke.

Efter at jeg har skrevet ned disse to historiene, for å få noe helt enkelt og problemfritt stoff i dette nummeret av ST. OLAV, føler jeg meg derfor nedtrykt.

Beklager, slik er det.

Treffes
på
2072 26
eller
289518

Per Børning

En katolsk mening om saken

Hvis noen lurer på hvorfor jeg på disse sidene med anmeldelser av bøker og teater plutselig også tar med en kort kommentar til det som skjer i Spania, er forklaringen denne:

Det er forbløffende — og skremmende — likhetspunkter.

Milan Kunderas bok foregår i Tsjekkoslovakia hvor angiveri og politistyre og dårlige dikt knuser en drøm. I Harold Pinters stykke lever to menn i et åndelig ingenmanns-land. I Madrid og andre spanske byer splittes en hel sivilisasjon av gammelt og nytt hat, og for lite kjærlighet.

Det er tre bilder, meget forskjellige og på noen måter ganske like av vår situasjon.

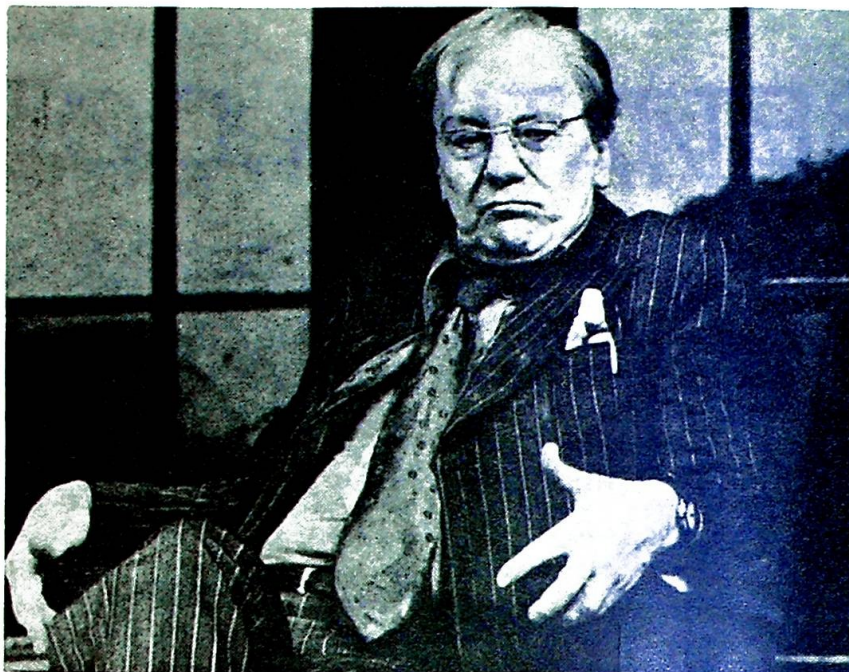
Det er ikke et journalistisk trylleknep å påstå dette, det er sannheten. Den virkeligheten vi lever i og som vår mening formes i hvis vi lytter.

Nok om det, det følgende dreier seg om Spania og om landets katolske Kirke:

I dagene etter den 27. søndag i kirkeåret sirkulerte fotostatkopier av en preken i den spanske hovedstaden. Og det var ikke hvilken som helst preken, det var den som biskop Alberto Iniesta hadde holdt søndag den 5. oktober med klar kritikk mot Franco-regimet. Kopier har også nådd katolske kilder andre steder i Vest-Europa. Innholdet av biskopens preken forteller noe om dagens Kirke i Spania — og er altså nok et varsel om det som foregår rundt dagens mennesker.

I veloverveide, rolige ord tar nok biskop Iniesta avstand fra all terrorvirksomhet, hvor den enn foregår. Men han minner også om pave Pauls fordømmelse av Francos henrettelser av de fem som var funnet skyldige i mord på spanske politifolk, og sier at dødsstraffen ikke gjør godt igjen noe som helst. Tvert imot, straffene ødelegger håpet om en forsoning. Og det er mennesker som har fjernet håpet, ikke Gud.

Biskopen medgir at det er vanskelig å nekte Staten retten til å bruke dødsstraff som svar på mord på uskyldige

John Gielgud som Spooner.

Ingenmannsland

London i oktober.

London er en merkelig by, nå som før. Håndvesker og dokumentmapper blir gjennomrotet før man slipper inn i teatersalongen — høflige beskjeder fra politiet advarer publikum mot å plukke opp uåpnede brev og pakker, alt kan være irske bomber. Politikerne snakker om økonomisk kaos, på Hyde Park Corner ler

personer. Men, sier han, «fler og fler i dette samfunn — og jeg regner meg selv blant disse — har ingen tro lenger på at denne straffen hindrer slike forbrytelser. Dødsstraffen burde oppheves ved lov.»

Kanskje er det samfunnet selv det er feil ved, sier han. «Dyrkelsen av vold og makt, manglende utdannelse, sviktende medbestemmelsesrett, forbruket av luksusvarer, urettferdighet og mange andre ting har ført til terrorhandlingene. Jeg regner alle de fem som ble henrettet for å være mine brødre fordi de alle var Guds barn, enten de visste det eller ikke.»

Guds barn knuses mange steder, i Spania, i Tsjekkoslovakia, på Hampstead Heath. Det var det jeg ville si. A. R.

man rått av den hvite mann. Pundet står så svakt at våre stakkars kroner gjør oss norske til mektige personer. Men samtidig fylles for eksempel teatrene hver kveld, ikke bare fordi engelskmennene liker å late som ingenting — men fordi teatrene har noe å by på.

På Wyndham for eksempel spiller de Harold Pinters nye stykke NO MAN'S LAND med så fremragende skuespillere som John Gielgud og Ralph Richardson i hovedrollene. Det er ikke det morsomste stykket i London i høst (det er etter min mening OTHERWISE ENGAGED med Alan Bates, satt i scene av — Pinter), men det er til syvende og sist det stykket man husker og fabulerer videre på etter et besøk. Hva mer forlanges egentlig? Gielgud og Richardsons spill er så blendende at en turist nesten glemmer å gå ut i baren i pausen, og etterpå lurer man på følgende: Når skal vi få se dette hjemme?

Scenen er et herskapshus på Hampstead Heath. Det er natt. Det er to menn i rommet, Hirst og Spooner. Spooner (Gielgud) er kledd i en gam-

nel og temmelig shabby dress med et røllet, flekket slips. Hirst (Richardson) heller i whisky, han har en sportsjakke, elegante og vel pressede bukser.

HIRST

As it is?

SPOONER

As it is, yes please, absolutely as it is.

Hirst brings him the glass.

SPOONER

Thank you. How very kind of you. How very kind.

Hirst pours himself a vodka.

HIRST

Cheers.

SPOONER

Your health.

They drink. Spooner sips, Hirst drinks the vodka in one gulp.

He refills his glass, moves to his chair and sits.

Noen få replikker, som er innledning til et spill om tid og minner — og dette ingenmannsland som stykket har fått navn etter. Det er fire roller i stykket, fire menn, men alt hviler på Gielguds og Richardsons spill, stengt inne i sine egne verdener. Plutselig og overraskende skift i samspillet mens Hirst stuper av alkoholen og så lar servere champagne neste morgen, forandringen i Spooner fra en nesten krypende tone til en skrytende dikter, avsløringene av de to skritt for skritt i det samme lukkede rom hvor glimt av dag bare virker forstyrrende — alt sammen er fremragende.

La meg ikke gjøre noe forsøk på å forstå alt det som foregår på scenen. Jeg vil bare gjengi de to siste replikkene.

SPOONER

No. You are in no man's land. Which never moves, which never grows older, but which remains forever, icy and silent.

Silence.

HIRST

I'll drink to that.

Ny bok:

LILLELORD I PRAHA

Det hendte meg flere ganger under lesningen av Milan Kunderas' bok at jeg tenkte på Lillelord, Johan Borgens unge helt. Både Jaromil (Kunderas unge mann) og Lillelord kommer fra det som ihvertfall en gang har vært ganske velstående hjem. Begge er unge elskere. For begge er moren en viktig person. Det er ikke slik at Kunderas roman henter impulser i ting som har vært i Christiania, snarere at en leser ganske tilfeldig sammenligner de to unge herrer. Og oppdager at tidsforskjellen i de to bøker blir avgjørende. For Kunderas bok foregår i det vi kaller vår egen tid, her vokser Lillelord opp til mann i et Praha som under kommunistregimene plutselig kryr av politi og angivere. Jaromils dikteriske forsøk og hans første møte med kvinner kolliderer med en annen og hardere virkelighet som til slutt knekker ham selv.

Milan Kunderas bok heter i den norske oversettelsen *Livet er et annet sted*. Boken forteller om «poeten» Jaromil og om hans mor, men også om livet i Tsjekkoslovakia fra tiden før München-forliket og frem til slutten av 60-årene. Den er også fortellingen om en svak antihelt, ingen ting lykkes for Jaromil før

Like etter: TEPPE. Men mellom de første og de siste ordene har vi vært vidne til noe som nesten får oss til å gråte. Noe som er like uhyggelig som virkeligheten med bombetrukslene utenfor teaterbygningen.

Selv om Pinter av og til lurert oss til å le og gjøre som ingenting.

A. R.

han begynner å skrive politisk lyrikk og får fotfeste i *Rude Pravo*.

Er den tsjekkiske Lillelord til syvende og sist dikter? Det som moren ville? Antagelig ikke, men spørsmålet står ironisk nok åpent hele tiden. Den romantiske diktermyten som stadig dukker frem i teksten er bare ett av bokens mange temaer. Et annet er forholdet mellom den intellektuelle og samfunnet. Forfatterens tone er kjølig og en sjelden gang spottende, men også det behersket. Selvfølgelig ligger ofte skildringen av Jaromil nær det parodiske, men all kritikk i boken, også denne, er skjult og farlig. Milan Kundera sparer få i virkeligheten, men få kan være sikre på om de rammes.

Boken fikk ikke komme ut i Tsjekkoslovakia, man våget ikke å utsette seg for noe slikt.

Milan Kundera selv er født i 1929. Han vant et internasjonalt navn med skuespillet *Den som eier nøklene* (oversatt til tretten språk), men var også før dette vel kjent i sitt hjemland som lyriker og essayist.

Romanen *Spøken* (egentlig første del av en trilogi hvor *Liveteret* et annet sted danner en uavhengig annen del) og novellesamlingen *Latterlige kjærlighetshistorier* regnes blant de viktigste prosaverkene som har kommet fra Tsjekkoslovakia til Vesten de siste årene. Den her omtalte roman som nå presenteres for norske lesere ble tildelt *Prix Medici* da den utkom i Frankrike i 1978.

MILAN KUNDERA:

Livet er et annet sted.
Gyldendal.

R.

Prinsipper for en kirkerestaurering - St. Olavs Domkirke, Oslo

Av Thomas Thiis-Evensen,
Arkitekt MNAL.

Den umiddelbare bakgrunnen for den pågående ombyggingen av interiøret i St. Olav domkirke ligger i tre forhold:

Kirken trengte en alminnelig oppussing. Fuktgjennomslag, avskalling og sprekking gjorde en ansiktsløftning påkrevet. Likeledes var det nødvendig av hensyn til nyorienteringer innen messens liturgi å foreta en «ommøblering» av gjenstander som alter, døpefont og bispestol. Og sist, men ikke minst, — «rensningen» av kirken i 1950-årene førte med seg en del uheldige og skjemmende stilbrudd som delvis var forårsaket av utenlandske donasjoner man den gang ikke kunne se bort fra.

Andre viktige forhold som har ansporet ombyggingen nettopp i 1975, er dette årets internasjonale betydning både som Hellig år og som Arkitekturvernår. Det første er proklamert av Paven, det annet av Europarådet.

St. Olav domkirke i Oslo er et byggverk av stor arkitekturverninteresse. Ikke bare ble det i 1856 oppført av arkitekt Heinrich E. Schirmer, en av datidens mest ansette arkitekter, som er kjent både for Nasjonalgalleriet og Gaustad sykehus. Men kirken oppfyller også aktuelle byplanmessige kvaliteter som direkte kan tilbakeføres til Linstows generalplan for Oslo fra 1830-årene, der den skrå St. Olavs gate var tenkt som en forbindelsesåre mellom Slottet og en høytliggende kirkebygning. Fremdeles er denne sammenhengen tydelig. Med sitt kneisende tårn midt for enden av St. Olavs gate har gaten fått et visuelt «mål», et trekk som både gir kirken og gaten storlinjethet, verdig Slottets «forlengede arm».

Den teologiske bakgrunnen for Det Hellige år, noe som også kommer frem i 1975, er appellen til de troende om fornyelse av sitt kristne liv og fordypelse i trosysteriene. Egentlig betyr det at man retter oppmerksomheten mot kristenhetens handlinger i videste forstand. Det er derfor naturlig at rammen om disse handlingene, og da i første rekke messen, som er selve kirkehuset, kommer sterkt i søkelyset. Det er nettopp det som har skjedd i 1975, skal man dom-

Det er dette som foregår i «St. Olav» nå

me etter de mange oppussinger og restaureringer av kirker man har foretatt både i Europa og Amerika. Egentlig tilkjenner man med denne aktiviteten at kirkehuset er viktig, ikke bare for å tilrettelegge handlinger, men at det i seg selv kan påvirke handlingene. Dvs. at kirkehuset også har verdi som symbol, der romform, farge og lys kan være med på å støtte opp om gudstjenestens eget symbolsprog.

*

Tankene både bak det Hellige år og Arkitekturvernåret er forsøkt lagt til grunn for ombyggingen av «St. Olav». Det betyr at man har hatt to ledeprinsipper: Den ene er at alle forandringene ikke skal svekke, men tvert imot forsterke kirkens eget pseudo-gotiske formsprog. Det andre er at forandringene i størst mulig grad blir sett på som symbolbærere, altså at de foretas etter et teologisk program.

Vi vet at St. Olavs kirke på bakgrunn av sitt gotiske formsprog ble oppfattet som «ord i sten».

Særlig kommer det frem i synet på kirken som et hellig sted. Hele kirkehuset var et bilde på det «himmlske Jerusalem» der vegger og tårn var som bymurer omkring en egen verden av fred og trygghet. Denne stedstankegangen kommer også frem i kirkens oppdeling i de tre hovedrommene, våpenhus, skip og kor. Disse tre rommene hadde helt forskjellige innhold, som bilder på ulike stadier på veien frem mot Kristus, — «Via Sacra».

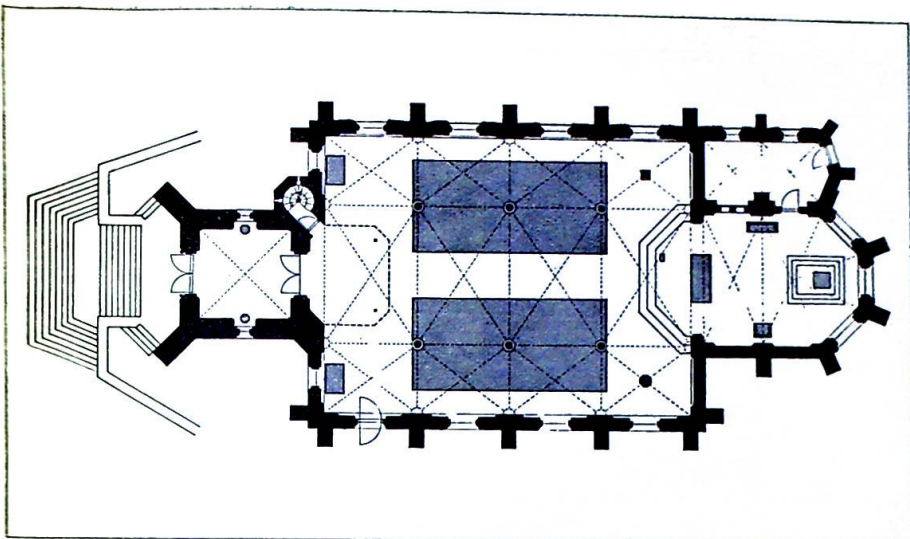
Våpenhuset var et rom for forberedelse. Her, ved inngangen skulle man ryste av seg den uro og støy som preget byen utenfor og innstille seg på det som skulle komme

i rommet innenfor. Her la man fra seg sine våpen, (derav betegnelsen våpenhus), og her sto døpefont og vievannskar. Det siste hentydet på forberedelse i overført betydning: ved dåpen og ved vievannet legger man fra seg det «gamle» og trer inn i en helt ny sammenheng.

Skipet eller kirkerommet er menighetens sted. Her i vekselvirkning med prestene i koret skal «Guds folk» delta, ikke bare i gudstjenestens liturgi, men også i en større kosmisk forening, som i «St. Olav» antydes ved helgenfigurene i glassmaleriene rundt kirkerommet. Disse utgjør den himmelske menighet som menigheten i kirkebenkene ved sin lovsang er blitt en del av. I skipet finnes da også alle de gjenstander som billedgjør hovedmomentene i et kristenliv: Boten ved skriftestolene, lovsangen ved orgelet og sanggalleriet og fordyppelsen (kontemplasjonen) ved korsveibilledene. Også midtgangen har en biklang. Her foregår prosesjonene, de som med sine prester og menighetslemmer direkte henspeiler på menneskehetens bevegelse fra sitt sted frem mot Kristi sted: Koret.

*

Koret ligger på et nivå som er hevet over gulvet i skipet med flere trinn. Dette er praktisk nødvendig for at menigheten skal se hva som foregår, men er samtidig en antydning om korets spesielle betydning. Denne er av guddommelig karakter. Ved at koret er smalere enn skipet, men med tilnærmet samme høyde, virker dette atskillig mer vertikalt rettet enn menighetens rom. Sammen med alteret som er stedet for Kristi tilsynekomst, og tabernaklet som er stedet for hans tilstedeværelse og glassmaleriene som avbilder Kristi korsfestelse, er hele koret et sted for hellige handlinger.

Koret danner altså en ramme som ikke bare tilrettelegger hva som skal foregå der, men det viser også til disse handlingene som gudstjenestens essens ved plasseringen i endepunktet på bevegelsen som startet i våpenhuset.

*

I det etterfølgende skal vi forsøke å beskrive ombyggingen av kirken i lys av dette gotiske idéprogrammet.

VÅPENHUS:

Våpenhuset vil bli kalket kritthvitt. Ribbene som krysser hverandre i taket vil derimot bli malt i en mellom-brun farve. Gylden-beige fliser, som både i form og farve vil tilsvare gulvflisene i skipet, vil erstatte det nåværende linoleumsgulvet. Døpefonten inntil vestveggen vil bli fjernet fra rommet og satt opp i skipet til høyre for koråpningen. Den vil bli erstattet med to åttekantede vievannssøyler som vil bli stilt inn til nisjen med de to glassmaleriene i øst- og vestveggen.

Belysningen i taket vil bli fjernet og erstattet med to spot-lights som rettes direkte mot de to vievannskarene. Det vil bli satt opp glassdør i åpningen mellom våpenhuset og skipet.

Den tilsiktede virkning har følgende bakgrunn: Hvitfarvens rene og nøytrale karakter er en hjelp til å forstå våpenhusets verdi som et sted for renselse og forberedelse. Dertil understreker den hvite farven rommet som et eget sted i kontrast til skipet som man gjennom glassdøren vil se er blitt malt i en gylden-beige tone. Den hvite farven vil faktisk understreke skipets og korets gyldne og fargemettede karakter, vil «presse» farven frem og gjøre det man skal

bevege seg mot, mer nærværende og attraktivt.

Markeringen av takribbene er både med på å understreke kirkens gotiske struktur, samtidig som jo kryssribbene tegner et Andreas-kors, altså en meningsfull «påminner» før man går videre.

Gulvet, som har samme farve som skipet, er direkte med på å knytte våpenhuset sammen med resten av kirken, og vil i motsetning til vegger og tak lede bevegelsen fremover.

Rommets eneste møbler, de kraftige vievannskarene som er betonert både av nisjen i veggen, glassmaleriene og belysningen, peker direkte på rommets dåpsinnhold. Glassdøren gjør våpenhuset til en lydsluse som delvis erstatter det nåværende trange vindfanget. Samtidig gjør de rommet brukbart til daglig kontemplasjon med direkte innblikk mot tabernaklet i koret, selv om kirken ellers er stengt.

SKIPET:

GALLERIET.

Når man går inn i skipet trer man ikke rett inn i rommet, men kommer først inn under orgelgalleriet, som nå vil bli utformet som en stående «bal-dakin».

Med to frittstående søyler som bærer et utragende tretak, vil man forhåpentligvis oppnå den virkningen som er vanlig i kirker av denne art, der galleritaket formidler en gradvis overgang mellom det lave våpenhuset og det høye skipet. Det nåværende tunge betonggalleriet vil derfor bli omgjort til tre, et materiale som mer samsvarer med pseudo-gotiske gallerier som med sitt lette skjelettpreg alltid sto i et selvstendig forhold til de tunge mureggene. Dessuten vil

betonggalleriets fløyer bli drastisk beskåret, slik at man både unngår den uheldige overskjæringen av de to konsollene som bærer taket og dertil mer smidig får innpasset galleriet både i nisjen den krager ut fra og bredden på hovedskipet. Med en dyp brunfarve, med en tett og frittstående form, med nedsenket tak og tresøyler, er det derfor meningen at galleriet skal bli mer fremhevet enn det er nå. På den måten ønsker man å påminne om dets liturgiske betydning som stedet for «Musica Sacra».

*

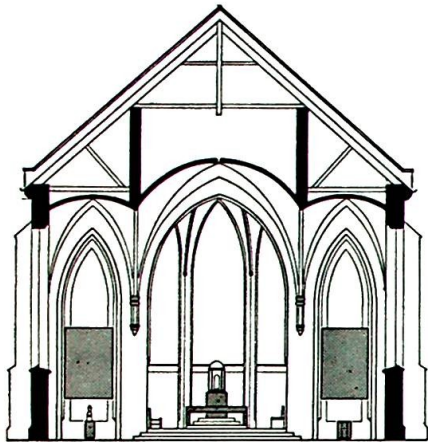
FARGENE OG LYSET.

Skipet vil fremtre i en helt annen farvedrakt enn nå. I stedet for sjatteringen i grått og hvitt vil vegger og tak gjenoppstå i sine gamle farver som går i beige og gyldenbrunt. Hensikten er først og fremst å tilpasse seg sjatteringene i det originale flise-gulvet. Veggens bærende pilarsystem vil bli malt i en mellomtone, feltene imellom, rundt vinduene, vil bli lyse, det samme blir hvelvkappene i taket. Takets kryssribber derimot, vil bli malt i en mørk tone som samsvarer med granittsøylene de stråler ut fra. Det farveløse vareglaset som nå beskytter glassmaleriene utvendig, vil bli erstattet med nye, i en gylden farve som svarer til interiørets kolo-ritt.

Hensikten med disse forandringene er å få en større helhet i rommet. Søyler og ribber vil henge mer sammen og derved ubrutt tegne opp rommets karakteristiske spissbuesystem. Vinduene vil få neddempet sin nåværende krasse lysstyrke og gli mer i ett med veggene, mens både tak og vegger i langt større grad enn nå vil henge sammen med gulvet. I den forbindelse er det planlagt også å få gulvet mer frem. Dette usedvanlig vakre flisegulvet som man, da det var nytt, «valfartet til for å se», fortjener en bedre skjebne enn å bli skjult av tette benkerader. Man vil derfor skyve benkene ut fra veggene og samle dem mer midt i rommet innenfor de klare grensene gulvmønsteret selv streker opp. Mønsteret indikerer også en bredere midtgang, slik at man i det hele tatt får mer luft omkring sittefeltene. Benkene vil senere bli skiftet ut med enkle pinne-stoler, som både levner atskillig mer av gulvarbeidet og som med sine flettede seter og åpne stolrygger, sannsynligvis vil bli gunstigere også akustisk.

(Forts. neste side.)

ST. OLAVS KIRKE
RESTAURERING 1975-76

08.11.1975
ILLUSTRASJON:
NYTT SNITT
MÅL: 1:100
TEGN.NR.: **103**
ARKITECTUR BUREAU
THOMAS THILS-EVENSEN
JAN SIGURD ØSTBERG
GYLLENLØVVEIS GATE 20 B - OSLO 2
TELF.: 021 56 72 42

(Forts. fra forrige side.)

Den nåværende belysning med sterke spot-lights midt i ribbekryssene i taket blir erstattet med hengende lamper midt mellom hvert søylepar. Lampene vil henge så lavt at de gir direkte lys til sitteplassene. Sammen med forbedring i høytaleranlegget vil de være med på å høyne både seer- og lytterforholdene i kirken. Lysplussingen som vil dele kirkerommet opp i en mørkere taksone og en opplyst gulvsone, vil gi en virkning som står i forhold til den øvrige farvetonen i skipet. Kirkerommet vil nemlig som helhet bli mer i n t i m t der varmere farger og sonedelt belysning vil erstatte det nåværende flombelyste og kjøliggrå preget.

*

En annen viktig forandring vil skje med skipets nordvegg. Her vil alle gjenstander og møbler som er gjort i marmor bli tatt bort. Det gjelder de mørkegrønne sidealtrene og rammene rundt maleriene, korskrankene og sokkelen for Olavsrelikvien og prekestolen.

Arsakene til disse forandringene er både liturgisk og arkitektonisk. Sidealtrene vil bli tatt bort, ut i fra den etterhvert hevdvundne tanke at kirken bare bør ha ett alter, nemlig hovedalteret i koret. Fleraltersystemet er egentlig en refleks av de store kirker, der flere messer kunne foregå samtidig. I «St. Olav» er jo det umulig, og i praksis har altrene mer fungert som velkomne «hyller» for julekrybber og blomsteroppsatser,

enn egentlig brukbare liturgiske instrumenter. Korskrankene forsvinner også ut ifra en liturgisk motivering, som er ønsket om en størst mulig åpning mellom skip og kor, mellom menighet og alter.

Resten av forandringene er mer arkitektonisk motivert. Marmor hører egentlig ikke hjemme i gotiske kirker. Selv om man i Italia finner gotiske kirkerom med veggene dekket av marmorplater, er det heller særtilfelle å finne marmorutstyr i den nord-europeiske gotikken som «St. Olav» er en etterkommer av. Det er først i renessansen og barokken at man støter på marmorgleden og da i en møbelkunst som både i farge og form skiller seg ut fra de gotiske omgivelsene.

Korveggen vil derfor måtte bli gjenstand for helt nye arkitektonisk og liturgisk «orkestrering». Sideskipenes endevegger på hver side av korbuene vil danne fond i to «kapeller». Et dåpskapell på østsiden og et Maria/Olavs-kapell på vestsiden.

Begge maleriene blir beholdt, men vil få en annen og friere oppsetning. Maleriene skal nå gi mer inntrykk av «fritthengende gobeliner» enn av stive «skiver» i gedigne rammer. Fritt foran maleriene og midt under krysshvelvet i taket vil man på østsiden finne døpefonten og på vestsiden Olavsrelikvien. Sammen med sine respektive veggbilder vil de danne markerte «steder». Den «Sixtinske Madonna» og Olavs-armen utgjør et sted for Guds hellige, mens «Den gode hyrde»-billedet og døpefonten utgjør stedet for dåpens sakrament. Begge disse troselementer er av utpreget for-

beredende karakter, der både renselsen i dåpen og forbønnen ved helgenene tilrettelegger overgangen mellom menneskene og Kristus.

Ved kapellenes strategiske plassering i overgangen mellom skip og kor, er dette innholdet blitt synliggjort ved arkitekturen.

*

KORET.

Vi nevnte at korskrankene ble tatt vekk for å oppnå større enhet mellom kor og skip. Denne enheten videreføres ved at også korgulvet blir en aktiv del av skipet. Hele fire meter vil det skyte ut i rommet med en form som tilsvarer de brukne endeveggene i apsis og med tre dype trinn langs kantene.

De tre trinnene refererer seg etter gammel skikk til Treenigheten, en direkte påminnelse til dem som stiger opp mot koret, om alter-stedets dype symbolbetydning.

Det gamle høyalteret i enden av apsis vil bli fjernet og erstattet med et nytt bord-formet alter, midt under den store korbuene mellom skipet og koret.

Det nye granittalteret vil stå på et lavt platå som markerer dets spesielle «verdighet». Likeledes vil bordformen markere dets spesielle bruk som Mensa domini — «Herrens bord».

Men alterets form vil også få en annen bibetydning. Ved at de to skivene som bærer den kraftige bordplaten blir forskjøvet helt ut til hver kant, vil alteret også få b l o k k e n s konturer.

Derved hentydes til alteret som symbol på Kristus som hjørnesteinen, eller også som var vanlig i gotikken, alterets betydning som grensesteinen mellom «jord og himmel», altså mellom skip og kor.

Den nye forordningen om plasseringen av alteret direkte overfor menigheten, med presten bak vendt «mot folket» har mange årsaker. En av dem er opplagt av symbolsk art, som det at presten nå, sammen med menigheten danner en slags idealring rundt alteret. Alteret, og dermed Kristus, er på en måte plassert midt blant folket, slik det direkte kommer frem i mange nye kirker der alteret står sentralt i rommet med menigheten i krets rundt på tre sider og med presten på den fjerde. Denne figuren, c i r c u m s t a n t e s-motivet er eldgammelt i kirkearkitekturen. Særlig

går det igjen i bysantinske sentralkirker der man fra galleriene og korridorene rundt kirkerommet strømmet mot midten for å motta Kristus i nattverdens sakrament.

Men er da det borte som i vestkirken har vært det mest vanlige, nemlig «den hellige vei»-motivet, altså der alteret helt i bunnen av apsis fremhevet Kristus som målet?

I langkirken var man på marsj fremover mot Kristus. Med menigheten efter hverandre i benkeradene og presten som anfører vendt mot alter og tabernaklet.

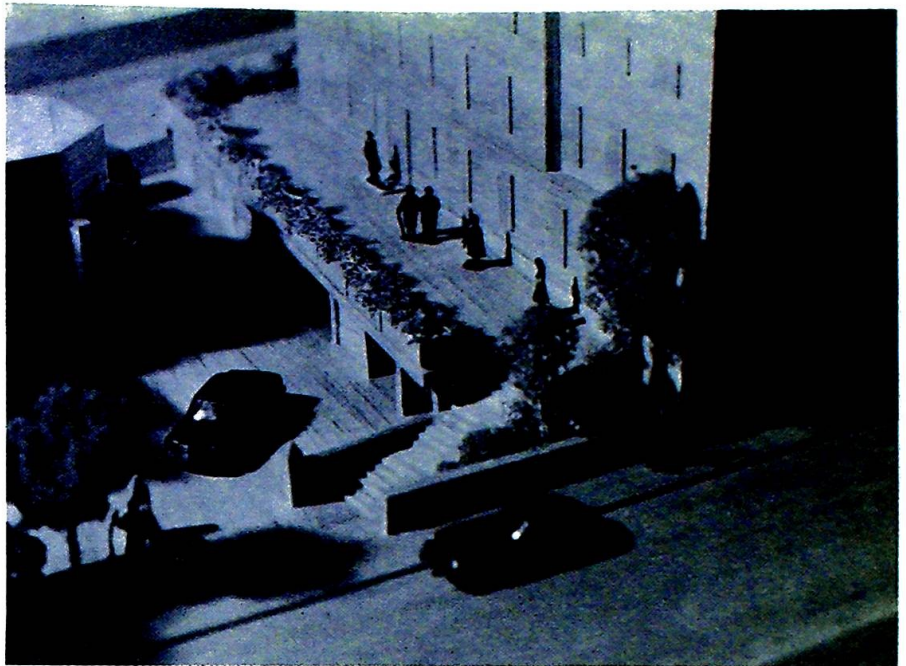
«St Olav» er en slik langkirke og vil fremdeles også innholdsmessig være det. Tabernaklet med Kristi legeme og blod vil bli stående i bunnen av apsis og danne det meningsfulle punktum på den strukne romsekvensen. Det gamle tabernaklet vil bli båret oppe av en granittokkel, hevet opp fra korgulvet på et platå omgitt av tre trinn. Derved oppnår man at tabernaklet alltid vil være hevet over celebrerende prest. Det rektangulære tabernaklet vil bli forsynt med en messingkuppel på toppen. Dette er gjort først og fremst for å unngå at tabernaklet får en for sterk skapform. Med en gylden kuppel som reflekterer lyset fra glassmaleriene bak, har det hvite tabernakelet fått et tak, men også et himmelsymbol.

Sammen med den buede døren i fronten som også er i messing, står disse to elementene sterkt frem og gir assosiasjonen av hus, gir preg av residens.

Til sammen vil derfor de nye disposisjonene i koret sannsynligvis gi kirken et rikere teologisk innhold enn før. For det første ved at alter og tabernakel er skilt vil de to aspektene ved Kristi nærvær komme klarere og mer presist frem, samtidig som alterets plassering mellom tabernakelet og menigheten også betoner alterets funksjon som et formidlende ledd mellom Kristus og den troende.

På tvers av denne «Kristus-aksen» vil det danne seg en clerus-akse betonet av prestebenken i vest og bispestolen rett overfor i øst. Disse frittstående stolene vil sammen med alteret og tabernakelet utgjøre korets eneste møblering, en disposisjon som sammenholdes av et aksekors.

Men sist, og ikke minst, gjør den nye alter- og tabernakelplasseringen «St. Olav» til en kirke som både er sentralisert og rettet. Det er dette som er det viktigste nye ved ombyggingen av domkirken og som egentlig sprenger den noe snevre rammen kir-

Samtidig med de store restaureringsarbeidene i Domkirken pågår betydelige arbeider ved bispegården for å lage garasjer og ungdomslokale. Modellen viser hvordan resultatet blir.

UNKF søker kontorhjelp

Unge Norske Katolikkers Forbund har vokst seg til en organisasjon som fører med seg en hel del papirarbeide. Søster Mirjam, som er ungdomssekretær, kan ikke makte å ta seg av alle de løpende daglige sakene alene. Til dette trenger vi et menneske som kan påta seg en halvdags-stilling. Vedkommende bør ha alminnelig kontorerfaring m.h.t. maskinskrivning og helst også bokføring. Arbeidssted er Akersveien 5 i Oslo, og arbeidstiden er delvis (fortrinnsvis) om ettermiddagen.

Interesserte bes henvende seg til UNKF's sekretariat, Akersveien 5 Oslo 1, tlf. 20 72 65.

NKKF

NORGES KATOLSKE KVINNEFORBUND har landsmøte i Tromsø fra 28.—30. mai 1976

Kretsrepresentanter, foreningsformenn og enkeltmedlemmer som ønsker å delta i landsmøtet må melde fra allerede nå, da flyselskapet ønsker å få oppgitt deltakerantallet, for å kunne arrangere en rimelig gruppreise til Tromsø.

Påmelding til formannen, Haldis Bagge, «Mariknausen», Lillehatten 345, 5033 Fyllingsdalen.

NKKF's ARBEIDSSTYRE

En katolsk mening om saken

Pater Arno Gerritsma:

Nestekjærlighet

Det er ikke en så helt enkel opp-å tale om nestekjærlighet. Det er snakket og skrevet så meget om dette emne at mange er lei av å høre om det. Ord som toleranse, medmenneskelighet og lignende virker på mange som en rød klut.

Imidlertid kommer vi ikke utenom at evangeliet — Jesus selv — på en utvetydig måte fremhever kjærligheten som fundament for det kristne livs praksis. Evangeliet minner oss igjen om det og er neppe til å misforstå. Men hva er det så som irriterer oss? Det burde vel først og fremst være vår dårlige samvittighet i og med at vi ikke holder mål

med hensyn til dette avgjørende kristne krav.

Men det kan også tenkes at kravet om nestekjærlighet ofte fremstilles på en altfor enkel, en for ensidig og en for overfladisk og banal måte. Akkurat som om det her skulle dreie seg om noe som bare beveger seg på det rent menneskelige, det rent naturlige og rent materielle plan.

Når Jesus taler om kjærlighet, så taler Han både om kjærlighet til Gud og kjærlighet til nesten. Han tar de to under ett, men nevner uttrykkelig begge to. Nestekjærlighet slik som den blir fremhevet i evangeliet har et dypt religiøst innhold. Den gjelder ikke bare forholdet mellom mennesket og mennesket. Den gjelder også forholdet mellom mennesket og Gud. Og dette forholdet er den egentlige og dypeste grunn til kjærligheten til nesten. Det er nettopp vårt forhold til Gud som skaper de mange forpliktelser vi har overfor hverandre.

Gud er opphavet til oss alle. Bibelen taler om at vi er skapt i Guds bilde. Paulus bruker i denne forbindelse det kjente uttrykket: «Vi eier Guds barnekår.» Vi er alle Guds barn med de samme rettigheter og plikter.

Hvordan man forøvrig vil uttrykke dette forhold, det kan så være det samme. Men vi tilhører alle Gud. Vi møter liksom alle i Ham. Og vi kan ikke krenke hverandre uten også å krenke Gud selv.

Der hvor denne religiøse dimensjon mangler i vårt kjærlighetssyn og i vår kjærlighets-praksis, der mangler det noe vesentlig.

Det skal en viss ydmykhet og megen overbærenhet til for å kunne fylle nestekjærlighetens krav, og det er et stort spørsmål om vi klarer dette i lengden.

Hvis vi ikke respekterer, kanskje ikke engang har oppdaget Guds stempel i det enkelte medmenneske.

Når mennesker møtes kun som mennesker uten noen dypere tilknytning til selve livets opphav, kan det oppstå forhold som de gamle romere betegnet med ordtakets *homo homini lupus*, før eller senere går mennesker løs på hverandre som ulver.

Kjærligheten i kristen forstand har en religiøs dimensjon. Den bestemmes ikke bare av ens forhold til medmennesket, men også av ens forhold til Gud. Uten dette Gudsforholdet kan det i lengden lett bli en avsporing.

Men så har medaljen også en bakside. Og denne baksiden viser at en religiøs holdning uten praktisk nestekjærlighet, også mangler noe vesentlig. Dette blir utallige ganger bekreftet av Skriften, kanskje sterkest i Jakobs brev hvor en tro uten kjærlighetsgjerninger betegnes som en ufruktbar, død tro.

Ser vi på kristendommens lange historie, så kan det registreres at det tidligere har forekommet for megen religion og religiøs praksis uten tilstrekkelig ansvarsbevissthet for medmennesket. Dette har kristendommen måttet betale dyrt. Mange steder har den lidd store tap og møtt sterke reaksjoner.

I vår tid derimot sporer man en nok så sterk tendens til det motsatte, idet man ikke lenger ser sammenhengen mellom tro og kjærlighet. Mellom religiøs holdning og medmenneskelig ansvar. Og også dette kan få alvorlige følger.

Fra kristent synspunkt er det å søke mennesket uten å søke Gud like absurd som å søke Gud uten å søke mennesket. Så er det vår oppgave å finne den rette balansen.

Nytt søsterhjem i Arendal

I oktober foretok biskop Gran en enkel innvielse av St. Franciskus-søstrenes nye søsterhjem i Arendal og husets kapell. Tilstede var bl. a. Generalforstanderinnen, Sr. Hieronyma Jongmans.

Advent- nummeret kommer den 6. desember

*Det ser ut som om den veldige statuen av St. Peter holder en preken til noen av de 200 syke som var til stede under en pav
messe på Petersplassen i oktober. Titusener av mennesker fulgte denne messen da pave Paul personlig ga sykesalvi
gens sakrament til omkring 50 av de syke.*

Kristin Aalen:

KATOLSK PREST I CAMBRIDGE

— Om jeg liker unge mennesker? Ja, nesten for godt! De har ennå evnen til å bli begeistret. Dagens studentgenerasjon er mer ansvarsfull og realistisk enn for noen år siden. Da forkastet studentene all nedarvet tradisjon og vendte seg likegyldige til stoffmisbruk eller søkte mystiske religioner av annen rang. I dag synes de å være mer håpefulle og energiske. Men egentlig forstår jeg ikke helt deres ubekymrethet når det nå bli verre å få arbeid.

Pater Richard Inledon som uttaler dette, er prest for katolske studenter ved Universitetet i Cambridge, England. Han bor like ved det travle torget i Fisher House. Enhver besøkende forstår snart at dette hvitkalkede huset med svart bindingsverk tjener formålet: å skape et åpent hjem. Vi spiser middag i en typisk engelsk spisestue — mørkt trepanel, ildsted og et svært trebord. Portretter av menn med ivrige ansikter betrakter en fra veggen. Pater Richards hund, Phil, spretter opp og har alt oppdaget nye gjester ved kjøkkendøren.

Og presten med det lange grå håret må ut og lage dagens tekopp til to uteliggere, mor og sønn. Det ærverdige Cambridge har nok ikke greid å hjelpe opp alle gatens stebarn. Men de vet at hos prestene blir de ikke avvist.

— Selv om et åpent hus fører til gjentatte innbrudd... kommenterer pater Richard uten egentlig bekymring. Det er mer vesentlig å lære mennesker å kjenne. Som den gamle alkoholikeren vi daglig fant midt på torget der han ropte ut både sin misnøye

og sine gleder. Pater Richard har et foto av ham på kjøkkenveggen: Et smilende, men furet ansikt med flasken ved munnen. Ikke noe ondskapsfullt i ham forstår vi av presten som har kjent ham i flere år.

— Hver ettermiddag kan folk komme og drikke te og prate uformelt. Gjennom åpne diskusjonsmøter håper vi å hjelpe studentene med aktuelle problemer. F. eks. tar vi opp «Homoseksualitet — moral-teologi» og «Kattolisisme ved en korsvei». Pater Richard har arbeidet fire år ved Oxford og ti år ved Cambridge. Gjennom årene har han kunnet følge studentenes skiftende holdninger og problemer.

— Flere studenter er nå i kontakt med psykiatere. Det betyr også at jeg selv ikke er så klar over deres vanskeligheter som før — eller kanskje jeg har vært her for lenge? Tidligere var det et problem å være en katolsk minoritet i et protestantisk Cambridge. I min egen studenttid følte katolske prester at de måtte beskytte og isolere «sine» studenter fra protestantisk påvirkning. I dag er denne holdning erstattet av økumenisk samarbeid.

— Men jeg skjelner et nytt problem hos kvinnelige studenter. Interessen for kvinnefrigjøring fører mange inn i en ny ufrihet: De tror at de er nødt til å leve seksuelt uten grenser.

Pater Richard er populær. Selv sier han at den beundring unge kan føle, blir en fare for ham hvis den alene gir grunn til å like disse unge.

— Mitt arbeide er å være noe for de unge, men det er galt hvis jeg bare er fornøyd med dem. Studenter lever ofte løsrevet fra fortiden. Rik-

tignok kan tradisjoner virke hindrende. Men intelligente unge burde ikke bare forkaste, men øve en balansert kritikk overfor foreldregenerasjonen. Dermed kan tradisjon også bli en støtte for dem uten at de bare av tvang må vise takknemlighet.

Mens pater Richard lager en ny omgang te til oss, kikker vi på støvete bokskap i hans kombinerte kontor og stue. Støvet, forresten, skyldes hovedsakelig at de bygger nytt kapell rett utenfor Fisher House, for å få bedre plass.

— Hva er det viktigste du gjør i ditt arbeide?

— Det er faktisk farlig å bli opptatt av hvorfor man er prest. Jeg kan lett tro at man må bruke tiden på problembarn, for det gir jo meg selv en god følelse å tenke på at jeg har sittet oppe til klokken tre på natten for å hjelpe et menneske. I stedet er det viktigste for meg å preke og å dele ut nattverden. Jeg ønsker å formidle ikke bare et optimistisk, men et realistisk bilde av livet. Gi studentene et kristent (og katolsk) grunnsyn som kan bli en drivende kraft i deres medmenneskelige og samfunnsmessige engasjement.

Pater Richard understreker at han i sine prekener ikke bare kommer med teoretisk teologi.

— Jeg leser lite teologi. Kunne sikker lest mer. I bokhyllene her vil du mest finne annen litteratur. Ofte drama som jeg er glad i. Shakespeare eller Dostojevskij kan fint trekkes inn for å belyse menneskers liv når evangeliene selv er vanskelig å forstå.

— Som studentprest vil jeg ikke være teologisk ekspert, men være i stand til å anbefale de rette bøker

til åndelig hjelp for unge. Da jeg kom hit, fant jeg studenter i reaksjon mot vår katolske tradisjon. De var skuffet over kristne som bare ba, men aldri handlet i samfunnet. Dermed fikk vi en gruppe katolske marxister som la vekten på sosial innsats. Men i dag vender studentene igjen tilbake til vår katolske tradisjon, for å lære mer om den.

Pater Richard bemerker at han arbeider med en meget intellektuell gruppe unge. Enkelte kan vanskelig med sin fornuft godta en personlig Gud.

— Men så finnes de utålmodige som slett ikke vil lage fornuftsmessige problemer. Særlig naturfagstudenter synes å ville ha ett enkelt hjørne! Men det er en falsk enkelhet å nærme seg Gud bare med følelser og legge vekk hjernen for øyeblikket... Som når noen opphøyer og vil ligne «den enkle irske bonden uten trosproblemer». Men nei, enhver må bruke den hjerne og fornuft han har fått også i trosspørsmål.

Hunden Phil kommer logrende opp i sofaen for å sovne i fanget til sin herre, som ser på sin venn gjennom halverte gullbriller over ørnenesen. De to ligner maleriet over dem. Det viser nettopp pater Richard med Phil foran seg.

Han elsker arbeidet i sin spesielle «unge» menighet.

— Men hvis jeg blir her for lenge, avtar min evne til å forstå studentene. Kanskje jeg vil finne et nytt arbeide før jeg blir 50 — la meg se, er jeg ikke snart 47 nå? Vel, kanskje jeg ennå har energi nok til en dag å undervise kommende prester.

Kapellet må imidlertid først bli ferdig og gi rom for de mange aktiviteter som studentene setter i gang — og det er presten glad for eftersom han ikke selv er flink nok til å finne på nytt.

Om jeg har forandret syn på noe i livet? Ja, før ville jeg aldri ha stilt spørsmålsteget ved min Kirkes syn på prevensjon. Men en dag skrev jeg et brev til *The Times* som nok kunne

gjort at jeg ville blitt avsatt. Før var jeg også meget nøye med liturgien. Nå er ikke lenger detaljene det vesentligste, men å forkynne med en enklere og mer personlig stil.

— Jeg er kanskje blitt mindre fordomsfull med årene og anser moralske problemer for å være kompliserte — ikke svart/hvite. Livet selv er komplisert, sier pater Richard og takker for at han fikk anledning til å formulere sine tanker!

KRISTIN AALEN.

NYE BØKER

V i gjør oppmerksom på følgende nye bøker i høst:

PAUL NIZAN: Antoine Bloyé, Gyldendal.

ELSA MORANTE: Historien, Gyldendal.

SIEGFRIED LENZ: Historier fra Bolle-
rup, Aschehoug.

YASAR KEMAL: Legenden om Ararat,
Cappelen.

PER OLOV ENQUIST: Beretninger fra
de innstilte opprørens tid, Gylden-
dal.

ALEXANDER GALITSJ: Generalprøven,
Gyldendal.

EBBA HASLUND: Bare et lite sammen-
brudd, Aschehoug.

NORGES LITTERATURHISTORIE
(5. bind), Cappelen.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

KR. 50,— PR. AR

HVER 14. DAG

ERKEBISKOPEN PERSONLIG

Katolsk Forlag i København har gitt ut en fin liten bok av den ortodokse erkebiskop Anthony Bloom: «En vej til bøn».

Innledningsvis gjengir også forlaget følgende intervju med erkebiskopen. Intervjuer er Timothy Wilson. Det heter bl. a.:

Timothy Wilson: Er De født i Rusland?

Anthony Bloom: Faktisk er jeg født i Schweitz, da min far var diplomat og tilfældigvis befandt sig i Schweiz, da jeg blev født, men vi vendte tilbage til Rusland lige inden første verdenskrig.

TW: Og hvad skete så?

AB: Min far blev udsendt til Østen, til Persien, og der tilbragte jeg de næste år af min barndom.

TW: Hvordan gik det Deres familie efter den russiske revolution?

AB: Vi rejste gennem det nordlige Persien på hesterygg og i hestevogn over bjergene i Khurdistan og derefter i flodbåd ned ad Tigris og Eufrat. Vi endte i en lille engelsk båd, der skulle til Indien og derfra fik vi skibslejlighed mod Southampton. Når jeg siger «mod» betyder det at vi aldrig nåede frem. Ligesom vi lettede anker, fik vi at vide, at skibet var alt for gammelt, til at det ville kunne klare dårligt vejr, så jeg håbede på, at det ville ende med, at jeg som en anden Robinson Crusoe blev skyllet op på en øde

ø. Jeg kunne slet ikke forstå, at min mor kunne være så prosaisk, at hun håbede på godt vejr — men Gud viste sig at være på de voksnes side, og til slut ankom vi i god behold til Gibraltar. Men så kunne båden heller ikke mere. En del af vores bagage fortsatte videre til Southampton — det varede næsten 14 år, inden vi fik den tilbage, og vi måtte betale et pund i toldomkostninger! I mellemtiden rejste vi gennem Spanien, Frankrig og Østrig til Jugoslavien. Derfra kom vi tilbage til Østrig, hvor jeg gik i skole et stykke tid og så tilbage til Frankrig i 1923. Der slog vi os så omsider ned og blev boende i omkring 27 år.

TW: Det lyder, som om det har været en meget spændende og romantisk barndom. Men hvordan gik det Deres far? Hvad lavede han?

AB: Ja, han forlod selvfølgelig diplomatiet og besluttede sig til at bryde totalt med fortiden. Han besluttede at vedkende sig et medansvar for hele den tragiske udvikling, der havde fundet sted i Rusland — og derfor valgte han at blive arbejdsmand. Han arbejdede ved jernbanerne, på fabrik og lignende, til hans helbred ikke kunne mere. Så skiftede han til kontorarbejde. Men han forsøgte aldrig at genoptage sin gamle livsform, for han mente, at fortid var fortid, og at man skulle tage ansvaret på sig for det, der var sket i Rusland.

TW: Deres far må have været et meget usædvanligt menneske. Har De mange erindringer om ham?

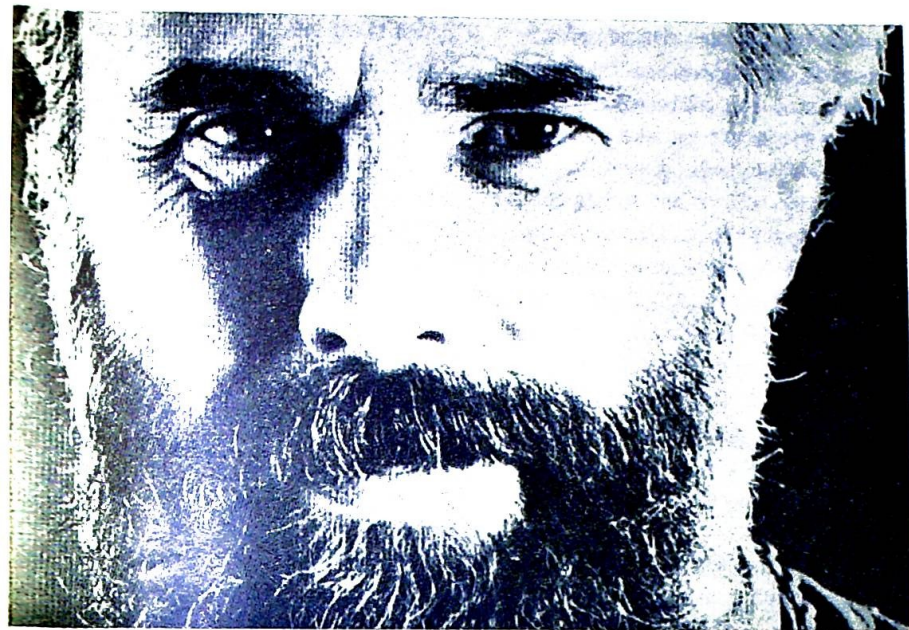
AB: Jeg husker en del af, hvad han sagde til mig. Der er især to ting, som gjorde indtryk på mig, og som jeg aldrig har kunnet glemme. Den ene handler om livet. Jeg husker, at han efter en ferie sagde til mig: «Jeg var bekymret for dig.» Jeg spurgte, om han havde været bange for, at der var sket mig en ulykke, og han svarede: «Det ville ikke have betydet noget, selv ikke hvis du var blevet dræbt, men jeg var bange for, at du havde mistet din personlige integritet.» Og ved en anden lejlighed sagde han til mig: «Du skal altid holde dig for øje, at det ikke betyder noget om du er levende eller død. Det, der virkelig betyder noget, er det, du lever for, og det, du er parat til at dø for.» Sådanne ting udgjorde baggrunden for min tidlige opdragelse og viser, hvad det var for en livsfornekkelse, som jeg fik fra ham.

TW: Hvordan foregik Deres egen skolegang i dette tidsrum?

AB: Jeg gik i skole på normal vis, til jeg var 12 og begyndte derefter at arbejde; jeg gav ekstratimer til børn, der var yngre end jeg selv, så jeg kunne betale for de bøger, jeg skulle bruge i skolen.

TW: Hvad underviste De i?

AB: Regning og alt muligt andet, som jeg selv allerede havde lært, og de andre endnu

ikke kunne. Senere underviste jeg i latin, som jeg var dygtig til, og på den måde klarede jeg at betale mig gennem min universitetsuddannelse. Hver aften gav jeg ekstraundervisning i 3-4 timer i fysik, kemi og latin, og det gav mig nok penge at eksistere for, mens jeg studerede ved universitetet.

TW: Det må have været en meget hård tilværelse.

AB: Ja — det var det. Det betød, at jeg ikke kunne arbejde med mine egne ting om hverdagen, men måtte presse det hele ind i weekend'en, så jeg tit måtte arbejde hele natten. Jeg plejede at gå i seng klokken fire om morgenen og sove indtil middag, hvor jeg så begyndte at arbejde igen. Jeg var ved at knække halsen på det, men det satte mig da i stand til at blive ved med mine studier.

TW: Læste De medicin på det tidspunkt?

AB: Efter gymnasiet, hvor jeg var klassisk sproglig, studerede jeg fysik, kemi og biologi ved det naturvidenskabelige fakultet på Sorbonne. Efter eksa-

men derfra fortsatte jeg ved det medicinske fakultet, hvor jeg blev færdig i 1939, lige da krigen brød ud.

TW: Det vil sige, at De blev læge i 1939?

AB: Ja — men så blev jeg indkaldt i september 1939 og involveret i krigen på to måder: i begyndelsen og slutningen af den var jeg kirurg i den franske hær, og derimellem tog jeg del i den franske modstandsbevægelse.

TW: De arbejdede på et fransk hospital under den tyske besættelse?

AB: Jeg arbejdede der et stykke tid, men der kom en dag, hvor det blev for farligt at være der, fordi jeg havde sluttet mig til modstandsbevægelsen, og fordi vi havde udført modstandsarbejde på hospitalet. Derfor forlod jeg stedet og underviste et stykke tid på en skole.

TW: De blev aldrig taget?

AB: Næh — det lykkedes mig vist aldrig at blive en helt — ikke engang på den facon.

TW: Hvad nationalitet havde De egentlig?

AB: Indtil 1937 var jeg statsløs, men i det år ansøgte jeg om fransk statsborgerskab, og det har jeg stadigvæk. Teknisk set er jeg altså fransk, men jeg hører til den generation, som i deres hjerte er russere. Hverken i kraft af opdragelse, kultur eller andre ting kan jeg opleve entydigt, at jeg hører helt til i den ene eller den anden lejr. I Rusland oplever jeg mig selv som russer, fordi det er mit sprog, det er mit land — og alligevel hører jeg ikke til, fordi jeg er emigrant. Og i udlandet er jeg altfor meget russer, til at jeg kan smelte helt sammen med det milieu, jeg lever i.

TW: Hvornår blev De kristen? Var der et særligt vendepunkt?

AB: Det kom gradvis og i flere etaper. Indtil jeg var en 15-16 år troede jeg ikke på noget og var meget aggressiv i min anti-kirkelige holdning. Jeg kendte ikke nogen Gud, jeg var ikke interesseret i ham og hadede alt, der bare smagte af tanken om, at han skulle være til.

TW: Til trods for Deres far?

AB: Ja. Indtil jeg var 15, havde min tilværelse været meget hård; vi boede ikke under samme tag, og jeg var på kostskole, hvor miljøet var råt og brutalt. Hele min familie levede hver for sig rundt om i Paris. Først da jeg var omkring 14, fik vi et sted at bo, og det var simpelthen lykken. Det er mærkeligt at tænke på, at man i et forstadshus i Paris kunne finde den fuldkomne lykke — men sådan er det. Det var første gang siden revolutionen, at vi havde

(Forts. neste side.)

(Forts. fra forrige side.)

et hjem, men før dette skete, må jeg tilføje, at jeg havde mødt noget, der fik mig til at spekulere en hel del. Jeg blev sendt på en sommerlejr for drenge, da jeg var 11, og der mødte jeg en præst, som vel har været omkring de 30. Der var noget ved hans person, der slog mig — han havde kærlighed tilovers for os alle, og hans kærlighed havde ikke noget at gøre med, hvordan vi var. Han var stadig den samme overfor os, selvom vi opførte os dårligt. Her var en evne til at holde af uden at stille betingelser for at gøre det. Noget tilsvarende havde jeg aldrig oplevet før. Hjemme havde jeg været omgivet af kærlighed, men det var jo bare en selvfølge, at det var sådan. Jeg havde også haft venner, men det var også noget helt naturligt. Denne form for kærlighed havde jeg aldrig mødt. På det tidspunkt satte jeg det ikke i forbindelse med noget — jeg syntes bare, dette menneske var umådeligt spændende og fantastisk indtagende. Det var først år senere, da jeg allerede havde opdaget evangeliet, at det gik op for mig, at han holdt af os ud af en kærlighed, der ikke havde sin kilde i ham selv. Han delte ud af Guds kærlighed til os, eller sagt med andre ord, hans menneskelige kærlighed var af en sådan dybde og rækkevidde, at han kunne omfatte os alle i smerte eller glæde, men stadig holdt sammen i én kærlighed. Jeg tror, at dette var min første dybtgående, åndelige oplevelse.

TW: Hvad skete der så efter dette?

AB: Ingenting. Jeg kom tilbage til kostskolen, og alting fortsatte som før, indtil vi alle kun-

ne flytte sammen. Da jeg så opdagede, at jeg nu var konfronteret med den fuldkomne lykke, skete der noget ganske uventet. Jeg blev pludselig klar over, at hvis lykken ikke har nogen mening udover sig selv, er den ikke til at bære. Jeg kunne ikke acceptere den meningsløse, formålsløse lykke. Vanskeligheder og lidelse havde jeg måttet slås med og overvinde, men der var altid noget på den anden side. Men fordi denne lykke ikke pegede videre mod noget andet, og fordi jeg ikke troede på noget, forekom den fad. Det var på det tidspunkt, at jeg besluttede at give mig selv en frist på et år for at se, om livet havde nogen mening. Hvis jeg ikke havde fundet den, når året var omme, besluttede jeg mig til at gøre en ende på livet og begå selvmord.

TW: Hvordan kom De ud af denne lykke uden mål og mening?

AB: Jeg begyndte at lede efter en anden mening med livet end den, jeg havde kunnet finde gennem det nyttige og formålstjenlige. Det at studere og gøre sig selv nyttig i livet virkede ikke overbevisende på mig. Hele mit liv indtil nu havde været koncentreret om de nærliggende mål — og pludselig oplevede jeg dem som tomme, indholdsløse. Jeg følte, at der var noget umådeligt dramatisk og spændende indeni mig selv, mens alt det, der var omkring mig, forekom småt og uden mening.

Der gik adskillige måneder, uden at nogen mening viste sig i horisonten. Så skete det en dag i fasten — jeg var på det tidspunkt medlem af en russisk ungdomsorganisation i Paris — at en af lederne kom hen til mig og sagde: «Vi har inviteret en

præst til at snakke med jer, kom lige med.» Jeg svarede voldsomt indigneret, at det ville jeg i hvert fald ikke. Jeg havde ikke brug for kirken, jeg troede ikke på Gud. Jeg ville ikke spille min tid. Lederen var imidlertid snedig — han forklarede at alle i min gruppe havde reageret på samme måde, og hvis der nu slet ikke var nogen, der kom, ville det være ret så flovt, for præsten var allerede kommet, og det ville bringe skam over os, hvis der slet ikke var nogen af os, der kom til hans foredrag. «Du kan jo bare lade være med at høre efter,» sagde lederen — «jeg er ligeglad, blot du sidder dér og bare er til stede med din krop.» Så meget loyalitet syntes jeg godt, jeg kunne vise min ungdomsorganisation, så jeg sad der under hele foredraget. Jeg havde ikke haft i sinde at høre efter — men efterhånden spidsede jeg øre. Jeg blev mere og mere forarget. Jeg blev præsenteret for et syn på Kristus og kristendommen, som frastødte mig enormt. Da foredraget var forbi, skyndte jeg mig hjem for at undersøge, om det virkeligt var sandt, hvad manden havde sagt. Jeg spurgte min mor, om hun havde et Ny Testamente, da jeg gerne ville finde ud af, om evangelierne understøttede det forvrængede billede, jeg havde fået gennem foredraget. Jeg regnede ikke med, at der ville komme noget positivt ud af mit forehavende, så jeg talte kapitlerne efter i de fire evangelier for at være sikker på, at jeg gik i gang med det korteste, da jeg ikke ville bruge mere tid end højst nødvendigt. Jeg startede derfor på Markus evangeliet.

Mens jeg læste begyndelsen af Markus evangeliet, og inden

ANTHONY BLOOM

En vej til bøn

Jeg var nået til kapitel tre, blev jeg mig pludselig bevidst, at der var Nogen til stede på den anden side af skrivebordet. Vissheden om, at det var Kristus, der stod dér, var så overvældende, at den aldrig siden har forladt mig. Dette var det egentlige vendepunkt. Kristus levede, og jeg havde mødt ham, og derfor kunne jeg sige med sikkerhed, at det evangelierne sagde om korsfæstelsen af profeten fra Galilæa var sandt, og at hovedsmanden havde ret, da han sagde: «Sandelig, den mand var Guds søn.» Det var i lyset af opstandelsen, at jeg nu kunne læse evangeliernes beretning og have sikkerhed for, at den var sand helt igennem, fordi jeg var mere sikker på, at det umulige — opstandelsen — virkelig var sket, end jeg var på, at nogen anden historisk begivenhed havde fundet sted. Historiens begivenheder måtte jeg tro på, men opstandelsens virkelighed havde jeg erfaret. Som De for-

står, opdagede jeg ikke evangelierne fra en ende af, begyndende med bebudelsen, og det kristne budskab præsenterede sig ikke for mig som noget man kan tro på eller lade være med at tro på. Det begyndte som en oplevelse, som førte en ud over alle spørgsmål om tvivl og vantro, fordi det drejede sig om en direkte og personlig erfaring.

TW: Og denne overbevisning har været der resten af livet? Har der aldrig været tidspunkter, hvor De blev anfægtet i Deres tro?

AB: Jeg blev fuldstændig sikker indeni mig selv på, at Kristus lever, og at der var nogle bestemte ting, der også eksisterede.

Jeg fik ikke svar på alt, men i kraft af denne oplevelse var jeg også sikker på, at der foran mig lå flere svar, visioner, muligheder. Det er, hvad jeg forstår ved tro — at man sætter spørgsmålstegn ved noget for at trænge frem til den egentlige virkelighed her i livet, altså ikke at man er i tvivl i betydningen: være forvirret og ikke kunne finde ud af tingene, men den form for tvivl, der får en til at blive ved med at spørge og gå på opdagelse og aldrig blive træt...

TW: Hvornår blev De præsteviet?

AB: I 1948, men forinden havde jeg aflagt klosterløfter for livet. Det gjorde jeg i al stilhed, da det ikke var muligt at aflægge offentlige løfter som munk og samtidig fortsætte med at praktisere som læge. Så jeg levede en slags klosterliv under dække af mit lægelige arbejde og prøvede at være trofast indtil mod det, jeg havde lovet: stabilitet i mit kald, fattigdom, lydighed, cølibat og samtidig at

give udtryk for alt dette gennem min gerning som læge både under krigen og bagefter da jeg blev praktiserende læge.

Først da jeg blev præsteviet, kom det frem, at jeg havde aflagt evangeliske løfter. I dag mangler vi i den grad præster, at ingen af min generation, som har aflagt løfter med den intention at leve et afsondret eller stille tilbagetrukket liv, får mulighed for at gøre det. Vi blev alle kaldet af vore biskopper og sendt ud i pastoralt arbejde.

TW: Men De er stadig munk?

AB: Ja.

TW: — og lever alligevel — hvordan skal jeg sige det — midt på torvet —.

AB: Jeg mener ikke, at det at leve «midt på torvet» er anderledes end at leve i ørkenen. At være fattig i ren økonomisk forstand er på en måde meget nemmere end at være fattig indadtil, ikke at være bundet til noget, ikke at være afhængig af noget. Dette er meget vanskeligt at lære, og noget, der kun sker gradvis i årenes løb. Man lærer virkelig at sætte pris på ting, at kunne se på mennesker og opdage, hvordan de udstråler noget smukt og dejligt, som er deres — uden at ønske at besidde dem. At plukke en blomst betyder, at man tager den i besiddelse, og det betyder også, at man dræber den. Fattigdomsløftet får mig til at værdsette ting i meget højere grad end før. Men fremfor alt må man lære at blive fri indadtil. Der kan være tidspunkter, hvor man fysisk må fjerne sig for at lære, hvad det betyder for nogen eller noget at eksistere i egen ret og ikke bare som et spejlbillede af ens egne følelser.

(Avsluttes i neste nr.)

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høj- messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lørd.:	19.00	—
	sønd.:	9.30	11.00
		19.00	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00	11.00
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		18.30	—
<i>Grejsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		9.00	—
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587		11.00	9.30
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209		—	9.30
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		8.00	10.45
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		9.00	11.00
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		8.30	10.30
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		9.00	11.00
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvg. 113, tlf. 23 751		8.00	10.45
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195		8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 22 381		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255		—	11.00
LILLEHAMMER, <i>Mariakirken</i> , lørd.: Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550 sønd.:		18.00	—
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		—	10.00
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038		9.00	11.15
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt.: 26, tlf. 50 793		—	—
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35		8.30	10.45
Eikeli kirke		19.00	9.30
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.30	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		9.30	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2		8.45	11.00
Biskopen og prestegården, tlf. 21 214		19.00	—
<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670		6.15	—
KRISTIANSUND N: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		—	11.00
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ALESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vor Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604		19.30	11.00
<i>St. Elisabethsøstrene</i> , Mellomvn. 47, tlf. 81 487		8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII St. Elisabeth Institut, tlf. 11 392)		19.00	11.00
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30
NARVIK: <i>Den svenske sjømannskirke</i> , Prestebolig: Einervegen 7. Tlf. 41 634		—	11.00
SELFORS: <i>Vår Frelsers kirke</i> , Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072		—	11.00

Elisabeth Seton:

Hvem er hun?

Kirken har kanoniseret den første amerikanskfødte helgen, Elisabeth Seton, født Bayley. Hvem er denne kvinde?

Hun ble født i New York i 1774 som datter af en kendt læge. Familien tilhørte den anglikanske kirke — og det velhavende borgerskab. Som 20-årig blev Elisabeth gift med en newyorker-forretningsmand, William Seton, som var opvokset og uddannet i England og Italien. Brylluppet fandt sted i Trinity Church (Treenighedskirken) under overværelse af den anglikanske biskop dr. Samuel Provost.

Handelsblokaden mod kontinentet lammede Setons forretningsvirksomhed, og han tabte størsteparten af sin formue. Han blev syg og rejste i 1803 tilbage til sin familie i Italien, men inden han nåede frem til familien i Livorno, døde han under en karantæne i havnen som følge af dårlig pleje.

Med 5 små børn, alle drenge, fandt Elisabeth husly hos sin mands familie, og her blev hendes interesse for katolicismen vakt. Efter en tilbagerejse til USA blev hun i 1805 af dominikanerpateren O'Brien optaget i den katolske kirke og firmet af biskop Carroll.

*

Den senere biskop af New Orleans, mgr. Dubourg bad

hende i 1807 stifte en pigeskole i Baltimore. Skolen kendte ikke til forskelsbehandling af hvide og farvede børn, noget dengang ret så opsigtsvækkende. Personlig besøgte og hjalp hun negerfamilier i ringe kår.

Foranlediget af ærkebiskoppen stiftede hun senere en religiøs orden «De barmhjertige søstre», inspireret af Vincent af Pauls tilsvarende orden i Frankrig, som den nye amerikanske orden tilsluttede sig i 1850.

Fra moderhuset i Emmitsburg, 80 km vest for Baltimore, voksede ordenen sig stærk. Moder Seton døde i 1821. «De barmhjertige søstre» er i dag spredt over hele USA, hvor de tæller flere hovedhuse og over 200 kommuniteter.

15.000 amerikanske pilgrimme overværede moder Setons helligkåring på Peterpladsen i Rom, hvor en skare på 120.000 mennesker deltog i messen og ceremonierne.

*

Vatikanet brød ved denne lejlighed med hidtidig praksis ved at lade forskellige tekstlæsninger varetage af kvinder.

«De barmhjertige søstre»s generalprior, Hildegard Marie Mahoney var således den første kvindelige lektor ved en pavelig messe. Under selve kanoniseringen medvirkede desuden en ung pige, en mor, en enke og en

søster, representerende de 4 stadier i moder Setons liv. Hver for sig gav de en formel begrunnelse for moder Setons helligkåring.

Datteren af den franske ambassadør i Vatikanet, Ines Amanrich sagde på fransk, at «moder Seton er en kristen kvinde af betydning for vortid».

En mor fra Uruguay, Lidice Maria Gomez re Carraquiry fortalte på spansk om den nye
(Forts. neste side.)

R.I.P.

Vår kjære

Søster Cæcilia

— Gertrud Wassmer —

døde tirsdag den 28. oktober.

St. Franciskus Xaverius søstrene

Marias Minde.

MARIAFORENINGEN, OSLO

Søndag 30. november: RETRETT.
Leder: Pater Horváth. Retretten begynner med messe kl. 9.30 i Grefsen kapell, Glads vei 23. Alle interesserte damer er velkomne. Møtet onsdag 3. desember bortfaller.

Søndag 7. desember: Patronatsfest i foreningslokalet, Akersvn. 5, etter aftenmessen. Tegningsliste utlagt på St. Josephs Institutt. Tlf. 20 27 35. Listen inndras onsdag 3. desember.

APNINGSTIDER I DESEMBER:

1.12—13.12: kl. 9.00—17.00, lørdager kl. 9.00—15.00

15.12—23.12: kl. 9.00—18.00, lørdager kl. 9.00—15.00

JULAFTEN ÅPENT kl. 9.00—12.00

Nå har vi det største utvalget:

Staller, krybbefigurer, madonnastatuer, ikoner, iconographie fra Belgia, kors, krusifikser og annen religiøs kunst fra Tyskland Frankrike og Italia.

Kalendere:

Hummelkalendere, Ikonkalendere, Madonnakalendere, Middelalderkalendere, Orgelkalendere, Pauluskalender — tysk, fransk Mon Agenda.

Plater:

Gregoriansk-, ortodoks kirkemusikk, julemusikk fra hele verden, klassisk musikk og folkemusikk. Stort utvalg fra Folkways.

Julekort:

Vi tror vi i år har det største og beste utvalg vi noensinne har hatt. Glem ikke røkelse, trekull, røkelseskar.

Og naturligvis — først og sist: BØKER!

Skandinavisk, engelsk, tysk, fransk religiøs og filosofisk litteratur.

KOM MENS UTVALGET ER STØRST!

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1, tlf. 20 72 48

9—16, lørdager 9—14

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hammerfest
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Hønefoss
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Lillestrøm
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Tromsø
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke	}	Trondheim
St. Mikals prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Tønsberg
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Tønsberg
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	Tønsberg
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke,		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

PORSGRUNN

**B. MOLAND
KOLONIAL**
Storgt. 157
Tif. 51 520 — 51 521

KRISTIAN THOWSEN A/S
Glassmesterforretning
Speilfabrikk - Glassliperi
Lager av alle sorter glass

**Byggmester
ANTON NIKOLAYSEN**
Bergsbygda - Tif. 10 795

FREDRIKSTAD

EDVARDESEN & NORHEIM A/S
Autorisert installatør
Radio og Elektrisk utstyr
Tif. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET
Avd. Fredrikstad

C. HANSENS
Trykkeri og Bokbinderi
Tif. 13 056
FREDRIKSTAD

(Forts. fra forr. side)

helgens eksempel som mor.

Gina Faggino, en italiensk enke uttalte på italiensk, «at det fremfor alt var Gud, som moder Seton vendte sig til etter hendes mands død», og søster Catherine O'Toole fra «De barmhjertige søstre» i Halifax, USA sagde, at ordensstifteren, moder Seton «viste den sande vej for sine medsøstre, ved at tåle ussel fattigdom, et dårligt helbred og skadelig og uretfærdig indblanding i sit apostolat.»

(Fra Katolsk Orientering)

DRAMMEN

Drammens malerforretning

Inneh. Asbjørn Gundersen
Tif. 83 19 16 - 83 33 32

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk
Tif. 83 41 84 - DRAMMEN

H. KOLDERUP

N. Storgt. 12 - Bragernes
Tif. 83 13 62 - 83 36 48

**Gå til fagmannen
når det gjelder møbler**

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

BERGEN

1/5 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforretning
TORNØEGARDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk
Tif. 99 016 Bergen
Solheimgt. 25

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

NYGARDSGT. 19

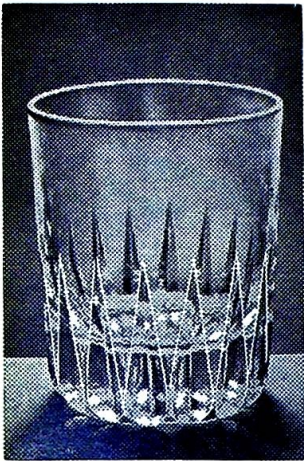
FORSIKRINGS-AKTIESELSKAPET LIVSFORSIKRINGSSELSKAPET
VESTA HYGGA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

**Adventnummer
6. desember**

OSLO

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.
Lekkert i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3,50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Oralligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG
Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tlf. 67 77 83

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

T. S. JACOBSEN
BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STÅLARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Stortings pl. 7 — Oslo 1

Telefon
(02) 33 36 24 Telegr.adr.:
33 55 25 Rustfriknut

MALERMESTER
Otto Foerster
utfører allslags maler- og tapetserarbeider
Tlf. 21 69 06

Allslags snekkerarbeid utføres
REIDAR MYRVOLD & SØN

Gladsvel 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

**KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER**

Jens J. Andersen

FOYENGT. 2. Øst

ST. OLAV

Redaktøren treffes hver dag
enten på (02) 20 72 26 eller på
(02) 28 95 18.

Postadressen er Akersvn. 5,
Oslo 1.

Møbler
AA. ANSETH A/S

WILFRED H. FIALA

TÅSEN SENTER
Kai Munks vei 41 A
OSLO 8

God parkering

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

*Gi et
gaveabonnement!*

November

17. november

Den hellige
Elisabeth

*

23. november

Kristi Kongefest

*

30. november

Første søndag
i advent

JULEGAVESALG

Ved St. Sunniva Skole, Akersvn. 4,
Oslo 1

Torsdag 27.11 } Kl. 14—20
Fredag 28.11 }

Lørdag 29.11 kl. 10—15

Håndmalt porselen og keramikk, lavedelposer, håndarbeider. Tombola. Stor utlodning. Kafeteria.

Arr. Foreldrerådet.

«PIAF»

Hvilken oppgave har egentlig en film-omtaler i et fjortendaglig katolsk blad som henvender seg til en landsomfattende lesekreis? Skal han anlegge et enøyet synspunkt som får ham til å si «god» om enhver film med religiøs tendens (den er det forresten ikke mange av!) selv om filmen er klosset og dum, og «dårlig» om en film som gjør narr av Kirken, selv om skuespillere og fotograf har ytet sitt beste? Skal han opptre som den såkalte «anstendighetslegionen» i USA, og sette sensurstempel på filmene: den får dere lov å se, men den må dere ikke se? Skal han skrive nøyaktig det samme som han ville ha skrevet i et hvilket som helst annet tidsskrift — ja, da ville det være å misbruke «St. Olav»s altfor snaua spalteplass.

Filmen om den berømte franske kabaretsangerinnen Edith Piaf er hverken god eller dårlig i kristen-moralsk forstand, den har ingen tendens og må gjerne sees av alle aldersklasser uten at noen tar skade på sin sjel av det, — men på en rar måte inspirerer den til betraktninger over det å være kallet.

Først dette om filmen: utsøkt vakkert fotografert, bilder med stemning og stil, godt og overbevisende spilt, fullt av Pariseratmosfære, vemod og følelser. Avgjort et kunstverk.

Edith Piaf, født av forkommen mor og ukjent far under første verdenskrig, vokste opp i slummen i Paris, og fortellingen om hennes harde vei frem til suksess er på ingen måte fortellingen om den uskyldige lille duggråpen av en pike som kjempet seg gjennom vanskelighetene uten å tape sin dyd. Ingen helgenhistorie her — Pariser-slummen med halliker og lommetyver og fyllicker og gatepiker gir ikke meget grokraft til helighet, og Edith Piaf levde såvisst ikke noe glansbildelig. Filmen slutter med at

hun vinner sin første store suksess på en nattklubb — hennes liv videre bød både på seire og nederlag, og tilsist langt flere nederlag enn seire. Ingen kanoniseringsprosess er satt igang for å helgenkåre henne.

Men tror vi at det er noe som heter preste- og nonnekall, så må vi også tro at andre mennesker er kallet til andre innsatser. Ikke enhver sanger, maler eller dikter har den hellige gnisten i seg, men noen har det, og jeg tror Edith Piaf var en av dem. Hun kunne være hard som en negl, hun sang på gårds-plasser og på gaten, hun drakk og sløste med seg selv — hun hadde ikke engang en vakker, mykt forførende stemme — den var også hard og kantet, men med en besettende vibr-r-r-r-ring i konsonantene som gjorde at man ikke glemmer den. Hun sang helt illusjonsløse viser fra gatens Paris, neppe brukbare selv i en meget liberal ungdomsmesse — men hun sang. Sang var livet for henne, og det er hennes egen stemme vi hører i filmen, fint synkronisert med skuespillerinnens «stumsang» på lerretet. Det er ingen tvil om at det var dette hun var bestemt til — å oppføre i prosjektørlyset på en nattklubb, å oppfylle sin Skapers plan ved selv å gi av det hun hadde fått som gave: en seig og hard personlighet som bare helt ut eksisterte når hun sto foran et publikum, med knyttede hender og lukkede øyne og sang om den sjeldne lykken og den altfor hyppige ulykken.

PER BANG

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Medredaktør: Karin Gullerud-Johansen O.P.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 95 18.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 50 pr. år.
Kr. 25 pr. 1/2 år. Utlandet kr. 60.

Annonser: 10 dager før utg.dagen.
24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.